

Diversiteit en inclusie in Fryslân

Panel Fryslân-uitvraag

Achtergrondkenmerken van de respondenten:

Respons: 3106 respondenten hebben in november 2021 de vragenlijst *Betrokkenheid en verschil in Fryslân* ingevuld (43% van alle 7.277 panelleden die deze vragenlijst is toegezonden)

	% in deze panelsteekproef	% in Fryslân
Gender:		
• Man:	49%	50%
• Vrouw:	51%	50%
Leeftijd:		
• 18-34 jaar:	27%	16%
• 35-49 jaar:	23%	18%
• 50-64 jaar:	25%	22%
• 65-plus:	24%	22%
Opleiding:		
• Laag:	24%	30%
• Midden:	54%	43%
• Hoog:	21%	26%
Regio's:		
• Noord Fryslân:	55%	49%
• Zuidwest Fryslân:	20%	22%
• Zuidoost Fryslân:	25%	29%

I. ERVARINGEN EN OPVATTINGEN OVER VERANDERENDE SAMENSTELLING BUURT, DORP & WIJK

1.

Is de samenstelling van uw buurt, dorp of wijk naar uw indruk in de afgelopen jaren veranderd?	% van 3106 respondenten
a. Ja, mijn woonomgeving is diverser geworden, er zijn meer verschillen tussen mensen	34%
b. Mijn woonomgeving is niet of nauwelijks veranderd	54%
c. Ja, mijn woonomgeving is minder divers geworden, er zijn minder verschillen tussen mensen	2%
d. Weet ik niet/geen mening	11%

Opvallende verschillen tussen inwoners:

- De perceptie van veranderingen in de bevolkingsamenstelling hangt sterk samen met opleidingsniveau: lageropgeleiden rapporteren meeste veranderingen
- In Zuidoost en Zuidwest Fryslân rapporteren de inwoners de meeste veranderingen

2.

U gaf aan dat uw omgeving meer verscheidenheid kent dan twintig jaar geleden. In welke opzichten is uw omgeving gevarieerder geworden? Er wonen nu (meer) mensen ...	% van 1049 respondenten
a. van verschillende leeftijden	44%
b. met een andere (of geen) levensbeschouwing	39%
c. met verschillende opleidingsniveaus	33%
d. met verschillende inkomensniveaus	36%
e. die geen Fries spreken	59%
f. die Fries spreken	4%
g. die hier vanuit een ander land zijn gekomen	50%
h. die hier vanuit een andere provincie zijn gekomen	45%
i. met een handicap en/of beperking	7%
j. lesbische, homoseksuele, biseksuele en/of transgender-personen	8%

k. anders, namelijk [93 open antwoorden, nog analyseren]	8%

93 open antwoorden ‘anders namelijk’, onder te verdelen in de volgende categorieën:

- Mensen die hier ‘van buiten’ komen wonen (23)
- Meer inwoners zonder binding en betrokkenheid bij de lokale gemeenschap (19)
- Kwetsbare inwoners die voor overlast kunnen zorgen (16)
- Mensen uit de stad met een andere leefstijl (8)
- Meer inwoners met een andere levensbeschouwing, normen en waarden (7)
- Meer jongeren en jonge gezinnen (6)
- Meer studenten (6)
- Minder ondernemers en agrarische bedrijven (5)
- Specifieke migrantengroepen (5)
- Meer toeristen en bewoners van een tweede huis (4)
- Meer ouderen (4)
- Groei aantal inwoners (3)
- Meer bewoners van nieuwbouwwoningen (3)
- Meer eenpersoonshuishoudens en huishoudens met een andere samenstelling (3)
- Overig (5)

3.

U gaf aan dat uw omgeving meer verscheidenheid kent dan twintig jaar geleden. Hoe prettig of onprettig vindt u deze verandering?

a. Zeer onprettig:	4%
b. Onprettig:	21%
c. Niet prettig, niet onprettig:	45%
d. Prettig:	21%
e. Zeer prettig:	5%
f. Weet ik niet/geen mening:	4%

Opvallende verschillen tussen inwoners:

- Hoogopgeleiden waarderen ‘meer verscheidenheid’ positiever
- Oudere leeftijdsgroepen waarderen ‘meer verscheidenheid’ aanzienlijk positiever

Als u uw antwoorden op deze vraag wilt toelichten, dan kan dat hier:

190 open antwoorden, onder te verdelen in de volgende categorieën:

- Een algemene positieve waardering van verscheidenheid (43)
- Zorgen over afnemende binding en betrokkenheid bij de lokale gemeenschap (42)
- Zorgen over verloedering van de woonomgeving (20)
- Zorgen over immigratie en integratie van migranten (17)
- Ergernis over de leefstijl van ‘westerlingen’ en andere nieuwkomers (16)
- Zorgen over overlast en asociaal gedrag (15)

- Onvrede over de ervaring dat vrijkomende woningen niet ten goede komen aan woningzoekenden uit eigen dorp (14)
- Blij met de komst van meer jongeren en jonge gezinnen (7)
- Zorgen over drukte (6)
- Zorgen over afnemende tolerantie (3)
- Zorgen over betrokkenheid bij leefomgeving van tijdelijke bewoners (5)
- Zorgen over de groter wordende kloof tussen arm en rijk (4)
- Zorgen over concentratie van kwetsbare inwoners (4)
- Zorgen over veiligheid (4)
- Zorgen over het behoud van de Friese taal en cultuur (4)

4.

Hoe prettig of onprettig vindt u de manier waarop mensen in uw woonomgeving met verschillen tussen mensen omgaan?

a. Zeer onprettig:	2%
b. Onprettig:	10%
c. Niet prettig, niet onprettig:	29%
d. Prettig:	36%
e. Zeer prettig:	6%
f. Weet ik niet/geen mening:	17%

Opvallende verschillen tussen inwoners:

- Ook hier is een samenhang met opleidingsniveau, maar nog sterker met inkomen (wellicht vanwege inkomensgerelateerde verschillen in woonomgeving)
- Leden van minderheidsgroepen oordelen minder positief

II. HOUDING, GEDRAG EN OPVATTINGEN TEN AANZIEN VAN CONTACT MET 'ANDEREN'

5.

Vindt u het belangrijk of onbelangrijk om meer te weten over de verschillende achtergronden van de mensen in uw woonomgeving?

a. Heel onbelangrijk:	2%
b. Onbelangrijk:	15%
c. Niet onbelangrijk, niet belangrijk:	42%
d. Belangrijk:	36%
e. Heel belangrijk:	4%
f. Weet ik niet/geen mening:	2%

Opvallende verschillen tussen inwoners:

- Naast verschillen die samenhangen met opleiding en inkomen, hier een significant verschil tussen mannen en vrouwen. Vrouwen vinden het belangrijker om zich te verdiepen in de achtergronden van anderen
- Leden van minderheidsgroepen vinden het ook belangrijker om zich te verdiepen in de achtergronden van anderen

6.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken?	% van respondenten					
	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens, niet oneens	Eens	Helemaal eens	Zeg ik liever niet/geen mening
a. Ik vind het belangrijk om met mensen van verschillende achtergronden om te gaan	2%	8%	34%	41%	13%	2%
b. Ik ben open en nieuwsgierig naar alle mensen die van mij verschillen	2%	9%	29%	46%	14%	2%
c. Ik maak niet zo snel contact met mensen die van mij verschillen	6%	40%	33%	18%	2%	1%
d. Ik ga gemakkelijk om met iedereen die anders is dan ik	1%	7%	29%	52%	10%	1%
e. Ik voel me rijker doordat ik met mensen omga die van mij verschillen	3%	14%	38%	33%	9%	3%
f. Ik voel me verloren tussen te veel mensen met verschillende achtergronden	13%	42%	30%	9%	3%	2%

7.

Welke uitspraken zijn op u van toepassing?

Ik heb regelmatig persoonlijk contact met ...	% van 3106 respondenten
... zowel mannen als vrouwen	95%
... mensen van verschillende leeftijden	94%
... mensen met verschillende opleidingsniveaus	88%
... mensen met verschillende inkomens	84%
... mensen met verschillende levensbeschouwingen en overtuigingen	73%
... zowel Fries- als niet-Fries-sprekenden	93%
... zowel mensen met als zonder beperking	54%
... zowel heteroseksuelen als homoseksuele, lesbische en biseksuele mensen	60%
... zowel oude als nieuwe buurtbewoners	58%
... zowel mensen met als zonder migratieachtergrond	39%
... zowel mensen met een goede als slechte gezondheid	67%
... zowel cisgender als transgenderpersonen	13%

Opvallende verschillen tussen inwoners:

- Contact met mensen met een beperking scoort hoger bij lageropgeleiden, mensen met een lager inkomen, vrouwen en plattelandsbewoners.
- Contact met homoseksuele, lesbische en biseksuele mensen scoort hoger bij hogeropgeleiden, vrouwen en stadsbewoners.
- Contact met nieuwe buurtbewoners scoort hoger bij ouderen, mensen met hogere inkomens, stadsbewoners en mensen die zichzelf niet tot een minderheidsgroep rekenen.
- Contact met mensen met een migratieachtergrond scoort hoger bij mannen, mensen met een modaal inkomen en verschilt sterk per regio.
- Contact met transgenderpersonen scoort hoger bij jongvolwassenen, stadsbewoners en mensen die zichzelf tot een minderheidsgroep rekenen.

III. OPVATTINGEN OVER DE ROL VAN OVERHEDEN EN INSTIUTIES

8.

Overheden streven naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen en niemand wordt buitengesloten.

Hoe onbelangrijk of belangrijk vindt u de volgende doelen?	% van 3106 respondenten					
	Heel onbelangrijk	Onbelangrijk	Niet onbelangrijk, niet belangrijk	Belangrijk	Heel belangrijk	Weet ik niet/geen mening
Mensen met verschillende achtergronden ontmoeten elkaar.	1%	4%	23%	55%	15%	2%
Discriminatie en ongelijke behandeling wordt tegengegaan.	1%	2%	9%	44%	43%	1%
'Minderheidsgroepen' hebben gelijke kansen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.	1%	2%	12%	50%	33%	2%
Mannen en vrouwen zijn gelijkwaardig op de arbeidsmarkt, in politiek en bestuur.	1%	2%	9%	40%	47%	1%
Nieuwkomers worden ondersteund bij inburgering in de Nederlandse samenleving.	2%	3%	11%	49%	35%	2%
Mensen met een handicap, beperking of chronische ziekte ondervinden geen belemmering in het deelnemen aan de samenleving.	1%	1%	7%	46%	44%	1%
Lesbische, homoseksuele, biseksuele en/of transgender-personen worden geaccepteerd en gelijkwaardig behandeld.	1%	2%	11%	42%	42%	2%
Misdrijven en agressie tegen leden van 'minderheidsgroepen' worden gericht aangepakt.	1%	1%	8%	37%	51%	2%

Opvallende verschillen tussen inwoners:

- Steun voor het overheidsdoel 'mensen met verschillende achtergronden ontmoeten elkaar' neemt toe met opleiding en leeftijd. Vrouwen steunen dit doel daarnaast aanzienlijk sterker dan mannen.
- Steun voor het overheidsdoel 'discriminatie en ongelijke behandeling wordt tegengegaan' is groter onder hoogopgeleiden, ouderen, vrouwen en mensen die zichzelf niet tot een minderheidsgroep rekenen.

- Steun voor de acceptatie van mensen met een LHBTI-achtergrond als overheidsdoel is kleiner onder laagopgeleiden, jongvolwassenen, mannen, plattelandsbewoners en mensen die zich tot een minderheidsgroep rekenen.
- Steun voor gerichte overheidsbestrijding van 'hate crime' jegens 'minderheidsgroepen' is kleiner onder jongvolwassenen en mannen.

9.

Heeft u de indruk dat overheden zich voldoende inspannen om deze doelen te bereiken?

Overheden doen voldoende om ...	% van 3106 respondenten			
	Te weinig	Voldoende	Te veel	Weet ik niet/geen mening
... ervoor te zorgen dat mensen met verschillende achtergronden elkaar ontmoeten.	36%	32%	4%	29%
... discriminatie en ongelijke behandeling tegen te gaan.	41%	35%	5%	18%
... ervoor te zorgen dat 'minderheidsgroepen' gelijke kansen krijgen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.	40%	33%	6%	21%
... ervoor te zorgen dat mannen en vrouwen gelijkwaardig zijn op de arbeidsmarkt, in politiek en bestuur.	37%	39%	6%	17%
... nieuwkomers te ondersteunen bij inburgering in de Nederlandse samenleving.	32%	36%	7%	25%
... ervoor te zorgen dat mensen met een handicap, beperking of chronische ziekte geen belemmeringen ervaren bij het deelnemen aan de samenleving.	46%	33%	1%	20%
... ervoor te zorgen dat lesbische, homoseksuele, biseksuele en/of transgender-personen worden geaccepteerd en gelijkwaardig behandeld.	29%	38%	8%	25%
... misdrijven en agressie tegen leden van 'minderheidsgroepen' worden gericht aangepakt.	45%	28%	3%	25%

10.

Wie moet(en) in uw ogen bijdragen aan een inclusieve samenleving? Dat wil zeggen, een samenleving waarin iedereen mee kan doen en niemand wordt buitengesloten.	% van 3106 respondenten
a. Niemand, dat gaat vanzelf	6%
b. De mensen die last hebben van uitsluiting	30%
c. Ikzelf, samen met anderen	68%
d. Verenigingen, vrijwilligersorganisaties, kerken en burgerinitiatieven	67%
e. Fondsen en liefdadigheidsinstellingen	27%
f. Maatschappelijke instituties als scholen, bibliotheken, welzijns- en zorginstellingen	71%
g. Bedrijfsleven	55%
h. Media	50%
i. Overheden	65%
j. Anders, namelijk [186 open antwoorden, nog nader analyseren]	8%

Opvallende verschillen tussen inwoners:

- Grotere steun voor een *mienskipsaanpak* (ikzelf, samen met anderen) onder hogeropgeleiden, jongvolwassenen en vrouwen.
- Grotere steun voor een bijdrage van verenigingen, vrijwilligersorganisaties, kerken en burgerinitiatieven onder jongvolwassenen, vrouwen, mensen die zichzelf niet tot een minderheidsgroep rekenen en plattelandsbewoners.
- Kleinere steun voor een sterke rol van overheden onder laagopgeleiden, 35-49-jarigen en mannen. Daarnaast grote verschillen tussen regio's.

IV. ERVARINGEN EN OPVATTINGEN VAN INWONERS IN EEN MINDERHEIDSPPOSITIE

De volgende vragen gaan over uw eigen leven. Het gaat erom hoe anderen u zien en behandelen in uw directe woonomgeving, dus uw straat, buurt, dorp of stad.

11.

Denkt u dat anderen u zien als lid van een 'minderheidsgroep'? (N=3106)

a. Dat zeg ik liever niet:	2%
b. Nee, ik word niet als lid van een 'minderheidsgroep' beschouwd:	91%
c. Ja, anderen zien mij als lid van een 'minderheidsgroep':	7%

Opvallende verschillen tussen inwoners:

- Onder de respondenten die aangeven dat zij door anderen wel tot een minderheidsgroep worden gerekend bevinden zich relatief veel middelbaar en hoogopgeleiden, inwoners met een laag inkomen en jongvolwassenen.
- Onder de respondenten die deze vraag liever niet beantwoorden bevinden zich relatief veel laagopgeleiden.

12.

Waarom denkt u dat anderen u zien als lid van een 'minderheidsgroep'?	% van 203 respondenten
a. Vanwege mijn levensbeschouwing of overtuigingen	24%
b. Omdat ik geen werk heb	12%
c. Omdat ik een andere leeftijd heb dan de anderen	7%
d. Omdat ik nieuw ben in mijn straat, buurt, wijk, dorp en/of stad	9%
e. Omdat ik een andere taal spreek	4%
f. Omdat ik geen Fries spreek	15%
g. Omdat ik Fries spreek	6%
h. Vanwege mijn migratieachtergrond	8%
i. Vanwege mijn chronische ziekte	15%
j. Vanwege mijn lichamelijke beperking	11%
k. Vanwege mijn zintuiglijke beperking	2%
l. Vanwege mijn verstandelijke beperking	1%
m. Vanwege mijn psychische beperking	7%
n. Omdat ik een andere seksuele oriëntatie heb	16%
o. Omdat ik een andere genderoriëntatie heb	2%
p. Vanwege een andere reden, namelijk [59 open antwoorden]	29%

13.

Welke uitspraken zijn op u van toepassing?	% van 203 respondenten
Ik voel mij gelijkwaardig behandeld in de dagelijkse omgang met anderen	55%
Ik kan en mag deelnemen aan activiteiten die mensen in mijn omgeving met elkaar ondernemen	59%
Ik ervaar belemmeringen in het deelnemen aan activiteiten die mensen in mijn omgeving met elkaar ondernemen	24%

Ik word onprettig bejegend door anderen omdat ik tot een 'minderheidsgroep' behoor	18%
Ik heb moeite met het beeld dat van 'mijn minderheidsgroep' wordt gegeven in de media	36%
Ik ervaar spanningen en gezondheidsklachten omdat ik tot een 'minderheidsgroep' behoor	12%
Ik kan goed omgaan met uiteenlopende mensen die niet tot 'mijn minderheidsgroep' behoren	59%
Mensen in mijn omgeving kunnen goed omgaan met mensen die tot 'minderheidsgroepen' behoren	27%
Ik word voldoende betrokken bij het maken van beleid dat 'mijn minderheidsgroep' aangaat	7%
Ik heb gelijke kansen in mijn deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt	39%
Ik heb gelijke kansen in mijn deelname aan politieke en bestuurlijke activiteiten	36%

Opvallende verschillen tussen inwoners:

- 'Ik voel mij gelijkwaardig behandeld in de dagelijkse omgang met anderen': minder hoog gescoord door inwoners met een beperking.
- 'Ik kan en mag deelnemen aan activiteiten die mensen in mijn omgeving met elkaar ondernemen': minder hoog gescoord door inwoners met een beperking en inwoners met een migratieachtergrond.
- 'Ik word onprettig bejegend door anderen omdat ik tot een 'minderheidsgroep' behoor': minder hoog gescoord door inwoners met een migratieachtergrond en inwoners met een andere genderoriëntatie.
- 'Ik heb moeite met het beeld dat van 'mijn minderheidsgroep' wordt gegeven in de media': hoger gescoord door inwoners met een andere levensbeschouwing, inwoners met een andere seksuele en genderoriëntatie.
- 'Ik ervaar spanningen en gezondheidsklachten omdat ik tot een 'minderheidsgroep' behoor': hoger gescoord door inwoners met een andere genderoriëntatie, inwoners met een chronische ziekte en psychische beperking.
- 'Ik kan goed omgaan met uiteenlopende mensen die niet tot 'mijn minderheidsgroep' behoren': minder hoog gescoord door inwoners met een beperking
- 'Mensen in mijn omgeving kunnen goed omgaan met mensen die tot 'minderheidsgroepen' behoren': minder hoog gescoord door inwoners met een andere levensbeschouwing en inwoners met een beperking

- 'Ik word voldoende betrokken bij het maken van beleid dat 'mijn minderheidsgroep' aangaat': minder hoog gescoord door inwoners met een migratieachtergrond en inwoners met een andere genderoriëntatie
- 'Ik heb gelijke kansen in mijn deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt': minder hoog gescoord door inwoners met een andere genderoriëntatie en inwoners met een beperking
- 'Ik heb gelijke kansen in mijn deelname aan politieke en bestuurlijke activiteiten': minder hoog gescoord door inwoners met een migratieachtergrond en inwoners met een andere genderoriëntatie

V. ERVAREN DISCRIMINATIE

14.

Had u in de afgelopen twaalf maanden één van de volgende ervaringen?	% van 203 respondenten
Tenminste een van onderstaande ervaringen	27%
Geen van onderstaande ervaringen	73%
Ik ben op straat of in het verkeer nageroepen of uitgescholden	10%
Ik ben op straat lastig gevallen	4%
Ik ben op straat of in het verkeer bedreigd, geschopt of geslagen	4%
Ik ben in de tram, bus of trein onvriendelijk behandeld door het personeel	2%
Ik ervaar belemmeringen in deelname aan het openbaar vervoer	7%
Mijn woning is beklad, vernield of beschadigd	1%
Mijn spullen (zoals auto of fiets) zijn beklad, vernield of beschadigd	3%
Ik ben gepest of uitgescholden in mijn woonomgeving	8%
Ik ben bedreigd, geschopt of geslagen in mijn woonomgeving	3%
Ik heb problemen om overal te komen in mijn woonomgeving (toegankelijkheid)	7%
Ik ben online of via sociale media uitgescholden of gepest	4%
Ik ben online of via sociale media bedreigd	2%

15.

Denkt u dat het opzet was u te discrimineren?	aantal respondenten			
	Ja	Twijfel	Nee	Zeg ik liever niet
Ik ben op straat of in het verkeer nageroepen of uitgescholden (N= 40)	22	10	6	2
Ik ben op straat lastig gevallen (N= 16)	7	9	0	0
Ik ben op straat of in het verkeer bedreigd, geschopt of geslagen (N= 14)	8	1	5	0
Ik ben in tram, bus of trein onvriendelijk behandeld door personeel (N= 3)	1	1	0	0
Ik ervaar belemmeringen in deelname aan het openbaar vervoer (N=14)	7	1	6	0
Mijn woning is beklad, vernield of beschadigd (n=3)	3	0	0	0
Mijn spullen (zoals auto of fiets) zijn beklad, vernield of beschadigd (N=3)	2	1	0	0
Ik ben gepest of uitgescholden in mijn woonomgeving (N=19)	13	1	4	0
Ik ben bedreigd, geschopt of geslagen in mijn woonomgeving (N=7)	5	0	2	0
Ik heb problemen om overal te komen in mijn woonomgeving (toegankelijkheid) (N= 17)	7	2	7	0
Ik ben online of via sociale media uitgescholden of gepest (N=20)	15	0	4	0
Ik ben online of via sociale media bedreigd (N=9)	5	0	4	0

16.

Had deze ervaring iets met discriminatie te maken, volgens u? Met andere woorden, hing deze ervaring samen met het feit dat anderen u zien als lid van een 'minderheidsgroep'?	aantal respondenten			
	Ja	Twijfel	Nee	Zeg ik liever niet
Ik ben op straat of in het verkeer nageroepen of uitgescholden (N= 40)	23	9	6	2
Ik ben op straat lastig gevallen (N= 16)	7	9	0	0
Ik ben op straat of in het verkeer bedreigd, geschopt of geslagen (N= 14)	7	1	6	0
Ik ben in tram, bus of trein onvriendelijk behandeld door personeel (N= 3)	2	0	0	0
Ik ervaar belemmeringen in deelname aan het openbaar vervoer (N=14)	7	4	2	1
Mijn woning is beklad, vernield of beschadigd (n=3)	2	0	0	0
Mijn spullen (zoals auto of fiets) zijn beklad, vernield of beschadigd (N=3)	1	0	0	1
Ik ben gepest of uitgescholden in mijn woonomgeving (N=19)	8	6	4	0
Ik ben bedreigd, geschopt of geslagen in mijn woonomgeving (N=7)	0	5	0	2
Ik heb problemen om overal te komen in mijn woonomgeving (toegankelijkheid) (N= 17)	8	2	7	0
Ik ben online of via sociale media uitgescholden of gepest (N=20)	15	4	0	0
Ik ben online of via sociale media bedreigd (N=9)	5	4	0	0

17.

Hoe erg of naar vond u deze ervaring?	aantal respondenten				
	Hele maal niet erg	Niet zo erg	Erg	Heel erg	Maakt me niet uit
Ik ben op straat of in het verkeer nageroepen of uitgescholden (N= 40)	0	11	25	2	2
Ik ben op straat lastig gevallen (N= 16)	0	0	14	2	0
Ik ben op straat of in het verkeer bedreigd, geschopt of geslagen (N= 14)	0	5	7	2	0
Ik ben in tram, bus of trein onvriendelijk behandeld door personeel (N= 3)	0	0	1	1	0
Ik ervaar belemmeringen in deelname aan het openbaar vervoer (N=14)	0	1	7	4	2
Mijn woning is beklad, vernield of beschadigd (n=3)	0	0	0	2	0
Mijn spullen (zoals auto of fiets) zijn beklad, vernield of beschadigd (N=3)	0	0	2	1	0
Ik ben gepest of uitgescholden in mijn woonomgeving (N=19)	0	5	4	10	0
Ik ben bedreigd, geschopt of geslagen in mijn woonomgeving (N=7)	0	0	2	5	0
Ik heb problemen om overal te komen in mijn woonomgeving (toegankelijkheid) (N= 17)	0	0	7	6	3
Ik ben online of via sociale media uitgescholden of gepest (N=20)	0	9	9	0	1
Ik ben online of via sociale media bedreigd (N=9)	0	0	4	4	0

18.

In hoeverre gelden de volgende uitspraken voor u, in verband met uw ervaringen?	aantal respondenten (N=86)				
	Niet	Een beetje	Veel	Heel veel	Weet ik niet/geen mening
Ik wil mijn verhaal bij iemand kwijt kunnen	9	22	31	13	11
Ik wil hulp om de ervaring(en) te verwerken	41	22	9	2	12
Ik wil dat degene die mij dit aandeed gestraft wordt	22	30	3	17	15
Ik wil duidelijk maken dat mensen last hebben van discriminatie	16	20	12	27	12
Ik wil dat discriminatie ophoudt	4	0	30	42	11

19.

Hebt u uw ervaringen bij een instantie gemeld?	aantal respondenten (N=86)
a. Nee	58
b. Ja	28
c. Ja, bij een meldpunt discriminatie, bijvoorbeeld Tûmba	3
d. Ja, bij de politie	14
e. Ja, bij het College voor de Rechten van de Mens (voorheen de Commissie Gelijke Behandeling)	0
f. Ja, bij MiND (Meldpunt Internet Discriminatie)	0
g. Ja, bij de ombudsman	0
h. Ja, bij een vertrouwenspersoon	10
i. Ja, ergens anders, namelijk:	7

20.

Welke gevolgen hebben uw ervaringen (gehad) voor uw dagelijkse leven?	aantal respondenten (N=86)					
	Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak	Dat is niet mogelijk	Niet van toepassing
Ik vermijd de plek waar de discriminatie plaatsvond	28	21	12	3	7	15
Ik vermijd de persoon/personen die mij discrimineren	17	3	18	19	8	21
Ik houd afstand van mensen die lijken op de mensen die mij discrimineren	18	28	14	12	2	12
Ik voel mij angstig als gevolg van discriminatie	26	27	8	9	0	16
Ik zoek meer verbondenheid met mensen die dezelfde achtergrond hebben als ik	10	40	10	5	2	20

21.

In hoeverre gelden de volgende uitspraken voor u?	aantal respondenten (N=86)				
	Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak	Niet van toepassing
Ik heb mijn ervaring(en) met discriminatie gedeeld, bijv. in bijeenkomsten of via sociale media.	49	19	2	5	12
Ik heb ervaringen van anderen met discriminatie gedeeld	42	25	4	4	11
Ik heb mensen die discrimineerden aangesproken op hun gedrag	27	35	11	2	11
Ik heb meegedaan aan acties tegen discriminatie, bijv. demonstratie, petitie, flyeren, berichten op Facebook	41	29	4	2	11

22.

Ik heb me aangesloten bij een groep of organisatie die opkomt voor mensen met mijn achtergrond.

- a. Nee: 83%
- b. Ja: 17%

23.

Tot slot, in hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:	% van 3106 respondenten					
	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens, niet oneens	Eens	Helemaal eens	Weet ik niet/geen mening
In Nederland hebben inwoners de afgelopen jaren beter leren omgaan met verschillen tussen mensen.	6%	26%	33%	24%	2%	9%
In Fryslân hebben inwoners de afgelopen jaren beter leren omgaan met verschillen tussen mensen.	5%	18%	34%	29%	1%	13%

Opvallende verschillen tussen inwoners:

- In Nederland hebben inwoners de afgelopen jaren beter leren omgaan met verschillen tussen mensen: minder hoog gescoord door inwoners van middelbare leeftijd en inwoners die zichzelf tot een minderheidsgroep rekenen
- In Fryslân hebben inwoners de afgelopen jaren beter leren omgaan met verschillen tussen mensen: minder hoog gescoord door hogeropgeleiden, inwoners van middelbare leeftijd en inwoners die zichzelf tot een minderheidsgroep rekenen (zij scoren Fryslân zelfs iets lager dan Nederland)

VII. OVER DEZE VRAGENLIJST

24

Vond u het onderwerp van deze vragenlijst interessant?

a. Helemaal niet interessant:	2%
b. Niet interessant:	6%
c. Neutraal:	39%
d. Interessant:	48%
e. Heel interessant:	5%

25.

Vond u het moeilijk of makkelijk om de vragen te beantwoorden?

a. Heel makkelijk:	8%
b. Makkelijk:	41%
c. Neutraal:	40%
d. Moeilijk:	12%
e. Heel moeilijk:	0%
f. 3105	

26.

Heeft u ten slotte opmerkingen over deze vragenlijst?

298 open antwoorden

27.

Hartelijk dank voor het invullen van deze vragenlijst. Graag willen we met een aantal panelleden verder praten over onderwerpen die in deze vragenlijst aan de orde kwamen. Mogen we u benaderen om verder te praten over diversiteit en inclusie in Fryslân?

a. Nee, liever niet:	81%
b. Ja	19%
- (596 respondenten, 66 uit de 'minderheidsgroepen', daarvan hebben we er 13 geïnterviewd)

Leden van de expertgroep

De vragenlijst is samengesteld en de resultaten van de paneluitvraag zijn geduid in overleg met een expertgroep, samengesteld uit de volgende personen:

1. Mirka Antolović (Tûmba)
2. Latifa Benhadda (Kleurrijk Fryslân)
3. Judith Krijgsman (COC Fryslân)
4. Erika Suderee (Vluchtelingenwerk)
5. Nico Smits (Netwurkcirkel Inclusie)
6. Jeroen Veltheer (Netwurkcirkel Inclusie)
7. Jellie Tiemersma (VNO-NCW)
8. Rob Kelder (Fier)
9. Zahra Moesazadeh (FC Extra)
10. Jaleesa Schiphorst (Black Lives Matter)
11. Laurens Zawadi Breeuwsma (Re-Care)
12. Idil Hussein (Regiecentrum Bescherming en Veiligheid)
13. Erik Blank (Stjoer)
14. Geeske Bies (Provincie Fryslân)
15. Femke Woudenberg (Gemeente Leeuwarden)
16. Hammie Bosma (zelfstandig adviseur)
17. Edwin Klinkenberg (Fryske Akademy)
18. Aziza Zijlstra (RUG)
19. Jelle Brouwer (RUG)
20. Truus de Witte (FSP)

Fries Sociaal Planbureau

Leeuwarden, 17 augustus 2022